

[Formanden.]9) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri.

10) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om midlertidig regulering af boligforholdene.

11) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om leje.

12) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om forsvarrets organisation m. v.

13) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om forsvarrets personel.

14) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om hjemmeværnet.

15) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af valgrets-alderen til folketinget.

Mødet hævet kl. 17.30.

115. møde.

Onsdag den 4. juni kl. 13.

Formanden: Medlemmer af folketinget Ivar Nørgaard, Falk Hansen, Horn, J. O. Krag, Niels Matthiasen og Helge Nielsen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om visse hovedlandevejsanlæg i og ved København.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ivar Nørgaard): Jeg skal herved på mit partis vegne tillade mig at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om visse hovedlandevejsanlæg i og ved København.*

Principbeslutningen for 3 uger siden om placeringen af den kommende storlufthavn på Saltholm vil gribe afgørende ind i prioriteringen af en række anlægsopgaver omkring København.

Jo hurtigere lufthavnens flytning realiseres, desto hurtigere skal de tilsluttende vejanlæg, tunnelbaner m. v. etableres.

Principbeslutningen om lufthavnens placering får navnlig betydning for motorvejsanlæggene i den sydvestlige del af København og griber afgørende ind i bl. a. Glostrup og Hvidovre kommuners trafikplanlægning og byplanlægning.

Daværende trafikminister Svend Horn nedsatte den 19. januar 1967 det såkaldte Kalvebodudvalg til bl. a. at undersøge mulighederne for en ændret linjeføring af den sydlige vestmotorvejs indføring til København.

Allerede i forbindelse med vedtagelsen af 1964-loven var der i alle partier betænkelighed ved linjeføringen, som går igennem betydelige bebyggede områder og dermed skaber såvel byplanmæssige, trafikale som støjmæssige problemer for de vestlige kommuner.

Foruden storlufthavnens placering er der siden 1964-lovens vedtagelse i det såkaldte samejeudvalg truffet beslutning om udbygning af Vestamager, og den hidtil valgte linjeføring for den sydlige motorvejs indføring vil også skabe en række problemer i forbindelse med etableringen af de kommende byer på Vestamager.

Selv om Kalvebodudvalget endnu ikke har afsluttet sit arbejde, mener jeg at kunne konstatere, at der i udvalget er bred enighed om, at motorvejen igennem Engstrand Allé ud fra mange synspunkter er uheldig, og jeg tillader mig derfor at fremsætte et forslag til ændring af lov nr. 167 af 27. maj 1964, således at man undgår de uheldige konsekvenser, den hidtil valgte linjeføring ville medføre. Idet jeg henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg

[Ivar Nørgaard.]

kort omtale, hvilke ændringer der ønskes gennemført.

Den sydlige vestmotorvejs indføring ønskes over Avedøre Holme igennem Kalveboderne indtil Sjællandsbroen, hvor vejen får kontakt med en kommende forbindelse til City. Samtidig bør motorvejsforbindelsen over Avedøre Holme udbygges til en sådan standard, at den til sin tid også kan optage den gennemgående trafik fra Sverige over Saltholm med retning mod Rødby og Korsør.

Den væsentligste motivering for fremsættelsen af dette lovforslag er, at Københavns amtsråd har fuldført Avedøre Havnevej fra Roskildevej til den nordlige motorvejs indføring til City, således som det fremgår af kortbilaget. Man står nu over for at skulle udbygge vejen som 4-sporet amtsvej med midterrabat på strækningen fra vestmotorvejens nordlige gren og helt ned til Industrikvarteret Avedøre Holme. I denne forbindelse skal der udføres et meget kompliceret og meget kostbart broanlæg med udfletningsanlæg, og hvad dertil hører, hvor vestmotorvejens sydlige gren skærer såvel Avedøre Havnevej som Gammel Køge Landevej. For at undgå bekostelige projekteringsudgifter og senere endnu mere bekostelige anlægsudgifter til et vej-anlæg, som af såvel planlæggere som af de to kommunalbestyrelser i Glostrup og Hvidovre er anset for højst uheldigt, finder jeg, at man allerede på nuværende tidspunkt bør træffe beslutning om opgivelse af den hidtil valgte linjeføring til fordel for linjeføringen over Avedøre Holme. En sådan beslutning stiller Kalvebodudvalget friere med hensyn til løsningen af sin opgave, herunder en hensigtsmæssig udformning af de supplerende vejanlæg, og jeg finder det derfor meget magtpåliggende, at beslutningen om en definitiv nedlægning af Engstrand Allé-linjen træffes snarest, og at der gives trafikministeren bemyndigelse til i samarbejde med de kommunale bestyrelser at træffe beslutning om de allerede eksproprierede arealers anvendelse.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Merete Bjørn Hanssen* til finansministeren:

„Har ministeren ændret opfattelse med hensyn til mulighederne — efter indkøringsperioden — for at beskæftige deltidsansatte ved kildeskattedeadministrationen?“

Skriftlig begrundelse:

Den 26. marts d. å. oplyste den fungerende finansminister i folketingets spørgetid som svar på et spørgsmål fra mig, at man i den fremtidige kildeskattedeadministration vil tilstræbe en ligestilling af de ansøgere, der ønsker heltids-, og de ansøgere, der ønsker deltidsbeskæftigelse.

I B. T. for mandag den 26. maj udtaler kildeskattedirektør Knud Jensen imidlertid, at deltidsansættelsen kun drejer sig om et par ugers beskæftigelse hvert kvartal.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Merete Bjørn Hanssen: Den 26. marts oplyste den fg. finansminister i folketingets spørgetid som svar på et spørgsmål fra mig — jeg citerer Folketingstidende sp. 5208 og 5209:

„at man i den fremtidige kildeskattedeadministration vil tilstræbe en ligestilling af de ansøgere, der ønsker heltids-, og de ansøgere, der ønsker deltidsbeskæftigelse, idet jeg samtidig gerne ser, at ikke mindst den kvindelige arbejdskraft inddrages i dette arbejde.“

I B. T. for mandag den 26. maj i år udtaler kildeskattedirektør Knud Jensen sig om dette spørgsmål og udtrykker sin tro på, at der findes en løsning, som han skitserer således — jeg citerer:

„Der vil kunne blive visse faste perioder med spidsbelastning, og deltidsansættelsen kunne i så fald dreje sig om et par ugers beskæftigelse hvert kvartal. Jeg tror ikke, deltidsbeskæftigelse i form af fast nedsættelse af den daglige arbejdstid er nogen heldig løsning.“

Jeg rejste i sin tid og gentager her det principielle spørgsmål om offentlige institutioners banen vej for deltidsbeskæftigelse,

[Merete Bjørn Hanssen.]

og ministeren erklærede sig principielt enig i mine synspunkter, men tog forbehold over for de indkøringsvanskeligheder, som kildeskattedeadministrationen stod over for.

På baggrund af kildeskattedirektørens udtalelse vil jeg gerne spørge ministeren, om han finder, at den af kildeskattedirektøren skitserede ordning er i overensstemmelse med de principielle ønsker om deltidsbeskæftigelse, som vi begge er enige om at søge fremmet.

Den fg. finansminister (Ninn-Hansen): Når fru Merete Bjørn Hanssen spørger mig, om jeg har skiftet opfattelse i forhold til det svar, jeg tidligere har givet, kan jeg sige, at det har jeg ikke, og det har direktør Knud Jensen heller ikke. Direktør Knud Jensen var dengang enig i det svar, jeg gav her, og har meddelt mig, at det er han fortsat. Det vil altså sige, at det citat, som fru Merete Bjørn Hanssen fremkom med, ikke er ganske rigtigt, hvad kildeskattedirektøren også har meddelt mig.

Det, han mener at have udtalt sig om, er netop den indkøringsperiode, som fru Merete Bjørn Hanssen omtalte, hvor det kan være vanskeligt at tage i hvert fald et større antal deltidsbeskæftigede, fordi de skal ind og lære systemet, men dér har kildeskattedirektøren meddelt mig, at han i øjeblikket har flere henvendelser fra kvinder, der ønsker i begyndelsen, altså i oplæringsperioden, om man vil, at gå ind som heltidsansatte for senere at gå over til deltidsbeskæftigelse. Det mener direktør Knud Jensen er en god fremgangsmåde, og sådan skulle hans svar altså også forstås.

Jeg vil gerne endnu en gang sige, at vi er både principielt og reelt ganske enige om denne sag, og jeg kan dermed helt igennem henvise til det svar, jeg gav sidste gang.

Merete Bjørn Hanssen: Jeg vil gerne takke ministeren hjerteligt for svaret. Jeg synes, det er nyttigt, at der er skabt fuldstændig klarhed over forholdene. Det er altså kun indkøringsperioden, udtalelserne har sigtet imod.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Jens Peter Jensen* (Sorø amt) til indenrigsministeren:

„Vil ministeren foranledige, at fællesudvalgene vedrørende den nye amtskommunale inddeling holder åbne møder efter samme princip, som er gældende for kommunalbestyrelsernes møder?“

Skriftlig begrundelse:

Fællesudvalget for det nye fynske amt har ønsket at holde åbne møder efter samme regler, som hidtil er anvendt af de fynske amtsråd. Fællesudvalget har imidlertid på mundtlig forespørgsel i indenrigsministeriet fået meddelt, at møderne ikke må være offentlige. En anden oplysning fra indenrigsministeriet gik ud på, at de pågældende møder ikke var offentlige, men at udvalget dog selv kunne beslutte at gennemføre dem for åbne døre, såfremt samtlige medlemmer var enige heri. De modstridende vejledninger har medført, at fællesudvalget indtil videre holder sine møder for lukkede døre.

Det må forekomme ganske urimeligt, at så vigtige forhandlinger skal foregå bag lukkede døre. Befolkningen har i høj grad interesse i at kunne følge disse forhandlinger og beslutninger gennem pressens referater. Regeringen har ytret positiv vilje til at fremme offentlighedsprincippet vedrørende offentlige anliggender. Derfor håber jeg, at den fungerende indenrigsminister vil give et klart direktiv om, at fællesudvalgenes møder skal være åbne, og at det ikke gøres muligt for et enkelt eller flere medlemmer at nedlægge veto herimod.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Jens Peter Jensen (Sorø amt): Når jeg har spurgt, om ministeren vil foranledige, at fællesudvalgene vedrørende den nye amtskommunale inddeling holder åbne møder efter samme princip, som er gældende for kommunalbestyrelsernes møder, er det foranlediget af, at fællesudvalget for det nye fynske amt har ønsket at holde åbne møder netop efter de regler, der anvendes af de kommunale forsamlinger, men fællesudval-

[Jens Peter Jensen (Sorø amt).]

get har på mundtlig forespørgsel i indenrigsministeriet fået meddelt, at møderne ikke må være offentlige.

En anden oplysning fra indenrigsministeriet gik ud på, at de pågældende møder ikke var offentlige, men at udvalget dog selv kunne beslutte at gennemføre dem for åbne døre, såfremt samtlige medlemmer var enige heri. Disse modstridende vejledninger har medført, at fællesudvalget indtil videre holder sine møder for lukkede døre.

Det må forekomme ganske urimeligt, at så vigtige forhandlinger skal foregå bag lukkede døre. Befolkningen har i høj grad interesse i at kunne følge disse forhandlinger og beslutninger gennem pressens referater. Regeringen har ytret positiv vilje til at fremme offentlighedsprincippet vedrørende offentlige anliggender; derfor håber jeg, at den fg. indenrigsminister vil give et klart direktiv om, at fællesudvalgenes møder skal være åbne, og at det ikke må gøres muligt for et enkelt eller flere medlemmer at nedlægge veto.

Den fg. indenrigsminister (Thestrup): Når man skal tage stilling til dette spørgsmål, vil det være rigtigst først og fremmest at være opmærksom på, om de opgaver og funktioner, der er henlagt til fællesudvalgene, er af en sådan karakter, at det er rimeligt, at de ligesom kommunalbestyrelserne principielt afholder møder for åbne døre. Jeg vil derfor gerne indledningsvis pege på de opgaver, der er henlagt til fællesudvalgene.

Udvalgene skal udarbejde et udkast til vilkår for etableringen af den nye amtskommune og forberede det kommende amtsråds varetagelse af de nye amtskommunale opgaver. Vilkårsudkastet skal ledsaget af erklæringer fra samtlige amts- og byråd inden for den nye amtskommunes område fremsendes til kommunalreformkommissionen. Fællesudvalget skal endvidere udarbejde overslag for den nye amtskommune for regnskabsåret 1970-71 og træffe bestemmelse om skatteudskrivningen for 1970-71 i henhold til loven om den amtskommunale beskatning, og endelig skal fællesudvalget udarbejde udkast til en administrations- og normeringsplan samt udkast til vedtægt og regulativer, herunder udkast til en ny sty-

relsesvedtægt for den nye amtskommune. Dersom mindst 17 af fællesudvalgets 21 medlemmer er enige herom, kan udvalget endvidere ansætte en amtskommunal direktør.

Som det vil ses, består den overvejende del af udvalgets opgaver i udarbejdelse af indstillinger og udkast, således at den endelige beslutning træffes enten af kommunalreformkommissionen eller af det nye amtsråd. Udvalgets virksomhed adskiller sig herved afgørende fra en kommunalbestyrelses virksomhed og minder mere om den virksomhed, der foregår i kommunalbestyrelsens udvalg, hvis møder jo heller ikke er offentlige, og dette er baggrunden for, at indenrigsministeriet ikke i bekendtgørelsen har foreskrevet, at udvalgets møder skal være offentlige.

På et par punkter kan man dog sige, at udvalget har en selvstændig kompetence. For det første kan det som nævnt under visse betingelser ansætte en amtskommunal direktør. Forhandlingerne om, hvilken ansøger der skal foretrækkes, vil imidlertid, også selv om man bragte reglerne om kommunalbestyrelsens møder i anvendelse, skulle ske for lukkede døre. For det andet udarbejder udvalget overslag for den nye amtskommune for 1970-71. På dette punkt minder udvalgets virksomhed om en kommunalbestyrelses. Jeg vil ikke finde det urimeligt, at offentligheden får adgang til udvalgets budgetdebat, og kan love, at der ikke fra indenrigsministeriets side vil blive skredet ind over for udvalg, der måtte vælge at drøfte overslaget for åbne døre. Endvidere ser jeg i øvrigt ingen anledning til, at indenrigsministeriet skulle gribe ind over for et fællesudvalg, hvis der i udvalget er enighed om at holde møder for åbne døre, naturligvis under forudsætning af, at udvalget på sådanne møder afholder sig fra drøftelser og forhold, der ud fra andre regler er undergivet tavshedspligt. Men hvis nogle medlemmer af udvalget finder, at mulighederne for at forhandle sig til enighed om f. eks. vilkårene for købstædernes optagelse i en ny amtskommune vil være større, hvis man kan forhandle uden tilstedeværelse af tilhørere, vil jeg omvendt finde det rigtigst, at disse medlemmer har ret til at forlange denne forhandlingsform.

Jens Peter Jensen (Sorø amt): Jeg kan takke den højtærede minister for svaret om end ikke særlig hjerteligt, for ministeren vil jo begrænse åbenheden til budgetbehandlingen, men der er mange andre ting, der også fortjener at blive drøftet for åbne døre, uden at man behøver at tage sager frem, der er af den art, som man normalt plejer at behandle i udvalg under kommunalbestyrrelserne.

Jeg skal henlede ministerens opmærksomhed på, at der i svaret henvises til bestemmelserne om, at det er ministeren, der giver direktiverne for, hvad disse udvalg kan foretage sig og deres arbejdsvilkår, derfor må det også være naturligt, at ministeren understreger § 10 i lov om kommunernes styrelse, der klart siger, at kommunalbestyrrelsernes møder er offentlige.

Jeg synes, vi kunne komme frem til en bedre afklaring af disse ting, højtærede minister, hvis jeg måtte stille følgende til-lægsspørgsmål: har indenrigsministeriet noget at indvende imod, at fællesudvalgene anvender samme princip med hensyn til møders offentlighed, som er gældende praksis for amtsråd og byråd? Et bekræftende svar ville give noget mere klarhed end svaret på spørgsmålet om, hvorvidt ministeren vil foranledige, at det sker. Med den noble holdning, den højtærede minister har til offentlige anliggender, ville det være mig meget kært, om jeg kunne få et bekræftende svar på, at man ikke har noget at indvende imod, at man følger de principper.

Den fg. indenrigsminister (Thestrup): Ja, jeg kan give et bekræftende svar. Jeg har ikke noget imod, at man følger disse principper, og der kan ikke være noget i vejen for at følge disse principper. Det, jeg har sagt med mit svar i første omgang, var jo, at på så overordentlig mange områder ligger det netop sådan, at de pågældende spørgsmål, selv om det havde været i et amtsråd eller i en kommunalbestyrelse, i en primærkommunes bestyrelse, ikke ville være offentlig behandling undergivet. Det er ganske

givet, at hvor man er enig om, at de skal være undergivet offentlig behandling, har man fra indenrigsministeriets side intet som helst imod, at man foretager offentlig behandling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Hanne Reintoft til justitsministeren:

„Agter ministeren at give folketingsfornyede oplysninger i form af en redegørelse i henhold til forretningsordenens § 19 for begivenhederne i forbindelse med demonstrationen ved den amerikanske ambassade den 27. april 1968, idet det fremgår af den retssag vedrørende demonstrationen, der for øjeblikket behandles i Københavns byret, at Københavns politis ledelse har forholdt ministeren og dermed folketingsfornyede oplysninger?“

Hanne Reintoft: Ved retssagen om Vietnamdemonstrationen den 27. april 1968 er der kommet oplysninger frem, som ikke stemmer med den fremstilling, som folketingsfornyede oplysninger i form af en redegørelse i henhold til forretningsordenens § 19 for begivenhederne i forbindelse med demonstrationen ved den amerikanske ambassade den 27. april 1968, idet det fremgår af den retssag vedrørende demonstrationen, der for øjeblikket behandles i Københavns byret, at Københavns politis ledelse har forholdt ministeren og dermed folketingsfornyede oplysninger?“

I maj sidste år oplyste ministeren, at en af talerne, inden han nåede ambassaden, opfordrede deltagerne til at storme og besætte den. Det fremgik, at denne drastiske opfordring lå til grund bl. a. for politiets voldsomme adfærd. Justitsministeriet har den 28. februar meddelt en af sagens forsvarere, at ministeren her sigtede til den tyske kvinde, der på Blågårds Plads rettede en sådan opfordring, men ministeren oplyste ikke tinget om, at demonstrationsledelsen straks samme sted klart og bestemt tog afstand fra en sådan opfordring.

Ministeren baserede sin oplysning til tinget på et brev fra politidirektøren af 30. april 1968. Heri står intet om demonstrationsledelsens afvisning af opfordringen

[Hanne Reintoft.]

til vold. Den viceinspektør, der har konciperet politidirektørens brev til ministeren, har i retten aflagt ikke mindre end 3 — tre — forskellige forklaringer om, hvorvidt denne udtalelse fra demonstrationsledelsen kom dels til politistyrkernes og dels til ministerens kundskab. Det ligger altså nogenlunde fast, at ministeren ikke er blevet fuldt informeret og derfor heller ikke har kunnet give folketinget oplysning om sagens sammenhæng.

Under debatten spurgte jeg ministeren om justitsministeriets cirkulære, hvorefter ved enhver brug af politistaven vedkommende polititjenestemand skal afgive skriftlig melding til sin foresatte, ligesom indførelse desangående skal ske i tjenestebogen. Ministeren mente at kunne stå inde for, at cirkulæret fulgtes. Under retssagen er det modstræbende kommet frem, at når politiet ved sådanne lejligheder er under kommando, indberettes brug af stavene ikke forskriftsmæssigt, men den vagthavende leder skriver blot, at stavene har været brugt. Tinget bør have en forklaring på overtrædelsen af ministeriets cirkulære.

Justitsministeren (Thestrup): Jeg finder ikke, at der er nogen anledning til at give tinget en redegørelse i henhold til forretningsordenens § 19 for begivenhederne i forbindelse med demonstrationen ved den amerikanske ambassade den 27. april 1968, heller ikke på baggrund af den retssag vedrørende demonstrationen, der forhandles i Københavns byret. Men jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at give tinget enkelte supplerende oplysninger.

Den 2. maj 1968 svarede jeg her i tinget på et spørgsmål af fru Lene Christensen, at jeg havde fået indberetninger og rapporter fra politidirektøren vedrørende demonstrationen, og at jeg efter en gennemgang af disse kunne sige, at der ikke fra politiets side var anvendt magt i videre omfang end nødvendigt for at opretholde ordenen, herunder beskytte ambassaden og holde gaden ryddelig.

Emnet blev endvidere grundigt drøftet her i tinget den 16. maj 1968 i anledning af en forespørgsel til mig af hr. Poul Dam, hr. Kurt Brauer, hr. Krog Hansen, hr.

Morten Lange og hr. Aksel Larsen. Det var under denne forespørgselsdebat, at jeg sagde følgende, som jeg tillader mig at citere:

„Det fremgår af den beskrivelse, jeg har fået, at demonstrationen, da den ankom til ambassaden, talte ca. 6.000 personer, og at en af talerne, inden han nåede ambassaden, opfordrede deltagerne til at storme og besætte ambassaden. På pladsen foran ambassaden opfordrede en amerikaner til at bruge vold over for de amerikanske myndigheder og dem, der støttede dem, og en dansk taler sagde, at man i Berlin betragtede politimænd som modstandere. En anden dansk taler sagde, at han ville tale kort, så man kunne komme i gang.

Kort efter at den første taler var begyndt, blev ambassadebygningen og de opstillede politistyrker bombarderet med æbler, æg, tomater og sten, fra små sten op til brosten. Der blev endvidere kastet med ølflasker, poser med mel, flasker med stempelfarve, flasker med brændbar væske og flasker med tjære.“

Disse oplysninger fremgik af den beskrivelse af begivenhederne, som jeg fik allerede den 30. april og 1. maj fra politidirektøren i København, og de var ikke blevet suppleret den 16. maj, da jeg sagde dette i tinget. Den, der opfordrede til at storme og besætte ambassaden, var en tysk kvinde, der af mødets leder blev præsenteret som en nær bekendt af den tyske student Dutschke, der for nylig var blevet såret ved et attentat i Berlin. I det materiale, jeg modtog fra Københavns politi, var der ingen oplysninger om, at den tyske kvindes opfordring til at storme og besætte ambassaden skulle være imødegået af demonstrationsledelsen.

I anledning af en klage fra landsretssagfører Carl Madsen, der var beskikket som forsvarer for nogle af de tiltalte i den tidligere omtalte sag, erklærede politidirektøren i en skrivelse til justitsministeriet af 11. november 1968, at det ved yderligere efterforskning i anledning af landsretssagførerens klager var oplyst, at det var rigtigt, at der fra demonstrationsledelsens side forinden afmarchen var blevet taget afstand fra den tyske kvindes udtalelser. Dette meddelte justitsministeriet landsretssagfører Carl Madsen i en skrivelse af 28. februar 1969.

[Justitsministeren.]

Affæren med den tyske kvinde har jeg kun omtalt her i tinget på den måde, jeg før citerede. Jeg har altså ikke sagt, at der ikke var taget afstand fra hendes udtalelser. Hertil kommer, at jeg ikke tillægger det afgørende betydning, især ikke da der også forekom andre mere eller mindre forblommede udtalelser om voldsanvendelse.

I maj måned 1968, da forespørgselsdebatten foregik, har altså hverken jeg eller Københavns politis ledelse kendt noget til, at demonstrationsledelsen tog afstand fra en af de fremsatte opfordringer til voldsanvendelse. At dette skete, er først blevet klarlagt ved en senere efterforskning af spørgsmålet.

Som det sikkert er folketingets medlemmer bekendt, har de tre forsvarere i demonstrationssagen nu indgivet anmeldelse for falsk forklaring for retten mod vicepolitinspektør Dahl-Jensen. Hele spørgsmålet vil derfor i første omgang blive undersøgt af statsadvokaten, og jeg mener ikke, der er grundlag for at foretage videre i sagen, før denne undersøgelse er tilendebragt. Jeg finder derfor, som jeg indledningsvis sagde, ikke anledning til at give nogen anden redegørelse vedrørende demonstrationen foran den amerikanske ambassade den 27. april 1968 end den, jeg allerede tidligere har givet.

Hanne Reintoft: Det er med nogen forundring, man må høre, at ministeren vælger at gentage den forklaring fra maj 1968, der har vist sig at være dels ufuldstændig, dels direkte fejlagtig. Der blev sagt, at hverken ministeren eller politiets ledelse havde noget kendskab til demonstrationsledelsens afstandtagen. Mon vi så ikke lige skal se på, hvad vicepolitinspektør Dahl-Jensen har forklaret i retten?

Først forklarede han, at han fik meddelelsen om demonstrationsledelsens holdning den 27. april, altså under demonstrationen, 10-15 minutter efter meddelelsen om den tyske kvindes opfordring. Da man af politiets signalliste kunne se, at demonstrationsledelsens opfordring til ro ikke var videregivet til politipersonalet, ændrede vicepolitinspektøren nogle dage senere sin forklaring til, at han havde fået meddelelsen den 29. om morgenen, hvor den i skriftlig form lå på hans skrivebord. Han sagde,

at han klippede den i stykker og brugte dele til et koncept til politidirektøren. Kort efter indtrådte der den skandale, at sagens anklager måtte meddele, at den omtalte notits overhovedet ikke fandtes på Politigården, og så kom vicepolitinspektørens tredje forklaring, nemlig at han den 29. havde fået en mundtlig meddelelse.

Ministeren sagde til mig den 16. maj 1968, spalte 3132 — jeg citerer:

„Jeg har ikke undersøgt det i de nævnte tilfælde; men i de indberetninger, jeg har set — og jeg har set en række indberetninger fra forskellige af polititjenestemændene — er der alle vegne gjort rede for, hvornår staven blev brugt, hvornår den blev trukket, og hvilke befalinger der var givet. Jeg vil derfor mene, at der i protokollerne er indført det, som skal indføres, når der gøres brug af stavene.“ Det siger ministeren, men politiet forklarer under vidneansvar, at det ikke er sket. Jeg synes, der må være al mulig grund til at fortælle tinget, hvad der egentlig foregår, og jeg forstår ikke, ministeren vil gøre det til en bagatel. Det var en alvorlig demonstration. Mange mennesker led alvorlig overlast på grund af politiets brutalitet. De menige politifolk havde på den anden side ikke fået korrekte instrukser af deres ledere, og samtidig oplyses, at ministerens cirkulære ikke overholdes.

Justitsministeren (Thestrup): Jeg forstår, at det ærede medlem netop drager sine slutninger ud fra de forklaringer af vicepolitinspektør Dahl-Jensen, som det ærede medlem selv mener er urigtige.

Endvidere må jeg sige vedrørende brugen af stavene, at jeg ved ikke, hvorfra det ærede medlem har sine oplysninger. Jeg har ikke læst, hvad der står i byrettens udskrifter, og det ville vel være rimeligt ... (*Afbrydelse af Hanne Reintoft*) ... Ja, det er meget muligt, det ærede medlem har læst det, men det ville dog vist være rimeligt, om det ærede medlem holdt sig den gamle regel efterrettelig, at man ikke skal tale om sagen, så længe retten sidder.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul Dam* til justitsministeren:

„Hvad har ministeren foretaget sig i anledning af, at folketinget den 16. maj

[Poul Dam.]

1968 ved en dagsorden opfordrede ham til at gennemgå de gældende regler for politiets indsats i forbindelse med demonstrationer?"

Poul Dam: Dette og to andre spørgsmål, som jeg har tilladt mig at stille i dag, har alene til formål at erindre om løfter eller forhåbninger, som vi har haft siden maj måned sidste år, i dette tilfælde det, som var foranlediget ved, at folketinget ved den forespørgselsdebat, som ministeren omtalte under det foregående spørgsmål, vedtog en dagsorden, hvorefter ministeren blev opfordret til at gennemgå de gældende regler for politiets indsats i forbindelse med demonstrationer — noget, som stadig væk synes at være ønskeligt. Der har jo også senere været demonstrationer, som er forløbet, skal vi sige mindre heldigt for politiet. Jeg er altså interesseret i at høre, hvad der er sket på dette område.

Justitsministeren (Thestrup): Efter en gennemgang af sagen i justitsministeriet blev der den 27. september 1968 sendt et oplæg til Foreningen af Politimestre i Danmark og politidirektøren i København. Heri bad ministeriet politidirektøren og politimesterforeningen overveje, om reglerne i politilovene om demonstrationer m. v. bør ændres og i bekræftende fald på hvilken måde. Ministeriet bad tillige overvejet, om der efter politidirektørens og politimesterforeningens opfattelse er behov for ud over de gældende bestemmelser i politivedtægterne, der handler om arrangørernes pligt til at anmelde demonstrationer, om disse anmeldelsers indhold og om demonstrationers pligt til at følge politiets anvisninger vedrørende færdselsmæssige forhold og ordenens overholdelse, at give regler eller anvisninger vedrørende politiets behandling af anmeldelser om demonstrationer, om politiets indsats under demonstrationer og eventuelt tillige om undervisning af politifolk i emner vedrørende demonstrationer.

Ministeriet opfordrede endelig politimesterforeningen og politidirektøren til at fremkomme med sådanne andre forslag til forbedringer i den bestående tilstand med hensyn til afviklingen af demonstrationer, som

folketingsdebatten den 16. maj 1968 måtte have givet anledning til.

Politidirektøren har den 30. april 1969 sendt justitsministeriet en meget fyldig redegørelse for sit syn på spørgsmålet. Heri redegøres for de gældende regler, herunder de detalregler, som politidirektøren har fastsat for Københavns politi. Endvidere redegøres for den måde, Københavns politi administrerer disse regler på både med hensyn til modtagelse og behandling af anmeldelser om påtænkte demonstrationer, med hensyn til planlægning og iværksættelse af afspærringer, færdselsregulering og eventuelle andre foranstaltninger til sikring af demonstrationers programmæssige og lovlige gennemførelse, med hensyn til instruktion af mandskabet samt med hensyn til politiets indsats under selve demonstrationerne. Der redegøres tillige for de erfaringer, man har gjort i årenes løb. Politidirektøren har foretaget en vurdering af de gældende regler, den praksis, man følger ved planlægningen, og de midler, politiet benytter til sikring af demonstrationernes fredelige gennemførelse og ordenens overholdelse. Politidirektørens redegørelse er sendt til politimesterforeningen, for at foreningen kan være bekendt med politidirektørens synspunkter, inden den svarer.

Når spørgsmålene er færdigbehandlet af politiets instanser, vil sagen blive overvejet i justitsministeriet. Såfremt det bliver tale om at foreslå lovændringer, vil folketinget uden videre blive holdt orienteret, men jeg skal under alle omstændigheder holde tinget underrettet om, hvilket resultat min gennemgang af de gældende regler fører til.

Til slut vil jeg nævne, at justitsministeriet i 1968 har foretaget en gennemgang af cirkulæret om stavens brug. Ministeriet har ikke fundet anledning til ændring af cirkulærets regler, og det er udsendt uændret i politichefens nye kundgørelsessamling.

Poul Dam: Jeg vil gerne takke ministeren for tilsagnet om, at folketinget fremtidig må blive holdt orienteret om, hvad der sker i denne sag. Det er desværre også det eneste, jeg rigtig kan takke for, for uden på nogen måde at ville kaste nogen tvivl på politidirektørens eller politimestrenes vilje til at gøre deres arbejde så godt og så rigtigt som

[Poul Dam.]

muligt, var det ikke den fremgangsmåde, jeg havde forudset at man ville anvende. Dette at rejse en sag, der drejer sig om politiets arbejdsform og politiets metoder, sådan at det er politiet selv, der skal fortælle, hvad de synes skal gøres, forekommer mig ikke at være rimeligt. Jeg synes, justitsministeren skulle have taget et mere omfattende initiativ. Men nu kan vi jo se, hvad justitsministeren foretager sig i næste omgang.

Justitsministeren (Thestrup): Jeg kan hertil kun sige, at jeg har anvendt den fremgangsmåde, som er almindelig i den pågældende art sager.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Poul Dam til justitsministeren:

„Hvad kan ministeren oplyse om planerne for lovgivningsinitiativer med henblik på at sikre borgernes frihed og fred, jfr. den udvalgsberetning, der blev afgivet den 29. maj 1968 (tillæg B. sp. 1045)?“

Justitsministeren (Thestrup): Det udvalg, som hr. Poul Dam henviser til, blev jo nedsat for at behandle det forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til sikring af borgernes frihed og fred, der den 29. februar 1968 blev fremsat af spørgeren og to andre medlemmer af hans parti. Forslaget omfatter adskillige spørgsmål, som jeg nærmere kommenterede under folketingets behandling af forslaget den 22. marts 1968, og hvoraf i øvrigt en række tidligere var blevet drøftet under behandlingen af et forslag fra medlemmer af det radikale venstres folketingsgruppe. Det fremgik klart af mine bemærkninger under denne behandling, at regeringen fuldt ud deler forslagsstillerens interesse for opstilling af hensigtsmæssige regler til beskyttelse af borgernes frihed og fred, selv om man jo altid kan diskutere, hvorledes problemerne skal løses på de enkelte områder.

Når spørgeren nu udbeder sig oplysninger om planerne for lovgivningsinitiativer, tænker han formentlig på det arbejde, der udføres i straffelovrådet. Rådet er af justitsministeriet anmodet om at overveje spørgsmålet om ændring af de gældende straffe-

bestemmelser til beskyttelse af privatlivets fred. Justitsministeriet har senere anmodet rådet om i forbindelse hermed at overveje mulighederne for på dette område at give en udvidet beskyttelse i form af godtgørelse for ikke-økonomisk skade. Straffelovrådets behandling, der sker i samarbejde med den tilsvarende svenske komité og med deltagelse af observatører fra Finland og Norge, omfatter blandt andet hemmelig optagelse af tale og billeder som berørt i det nævnte forslags punkt 5 og 6.

Det er oplyst for mig, at straffelovrådet bestræber sig på at afgive betænkning i løbet af indeværende år, og det er regeringens hensigt så snart som muligt efter betænkningens fremkomst at fremsætte lovforslag på grundlag af straffelovrådets undersøgelser og synspunkter.

I tilknytning til de oplysninger, jeg gav under forslagets behandling her i tinget, skal jeg i øvrigt blot henlede opmærksomheden på regeringens beslutning af 30. september 1968, hvorefter der ikke længere må forekomme registrering af danske statsborgere alene på grundlag af lovlig politisk virksomhed, og at oplysninger af denne art, der tidligere måtte være registreret, vil blive tilintetgjort.

Poul Dam: Mit spørgsmål var foranlediget af en vis undren over, at arbejdet med et emne, som jeg ved interesserer flere eller i hvert fald et enkelt af regeringspartierne stærkt, og som også interesserer den højtærede justitsminister stærkt, havde ligget stille i et helt år. Jeg forstår nu, at der er et vist håb om, at straffelovrådet kan komme med en betænkning i år, og at der derefter vil fremkomme lovforslag; men jeg forstår også, at det vil tage så lang tid, at vi åbenbart må komme igen med vore forslag først i den næste samling.

Justitsministeren (Thestrup): Jeg kan supplerende tilføje, at vedrørende det første punkt i forslaget til folketingsbeslutning, politiets efterretningstjeneste, kan jeg altså henvise til den besvarelse, jeg har givet. Der blev som punkt 2 nævnt politiets virksomhed i øvrigt, og det, der var tale om dér, var dens undergivelse af parlamentarisk kontrol. Det finder jo sted i sit fulde omfang. Det tredje, der var nævnt, blev be-

[Justitsministeren.]

handlet i den daværende justitsminister K. Axel Nielsens tale under behandlingen af det fremsatte forslag. Det fjerde, der var nævnt, var spørgsmålet, om man ved benyttelse af blanketter ved ansættelse inden for justitsministeriets område brugte en række forskellige oplysninger, der var fremkommet. Jeg kan sige, at det underhånden er oplyst for justitsministeriet, at økonomiministeriets gennemgang af spørgsmålet om proceduren ved ansættelse i statens tjeneste er genstand for overvejelse, men den er endnu ikke tilendebragt. De to sidste spørgsmål var dem, jeg besvarede i første omgang.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Arne Larsen* til ministeren for offentlige arbejder:

„Hvad agter ministeren at gøre for at forhindre, at „Dampskibsselskabet Ærø“, der besejler ruten Svendborg-Ærøskøbing og retur, fra 1. juli 1969 indstiller besejlingen af Drejø?“

Skriftlig begrundelse:

Det forekommer urimeligt, at beboerne på Drejø ikke fortsat skal have en tilfredsstillende trafikbetjening med hensyn til såvel gods- som post- og personbefordring.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Arne Larsen: Som det vil være trafikministeren bekendt, har „Dampskibsselskabet Ærø“, der besejler ruten Svendborg-Ærøskøbing og retur, siden november f. å. rejst krav om, at selskabet for fortsat at besejle Drejø skulle have et større økonomisk tilskud fra Svendborg kommune, en garanteret indtægt på 325.000 kr. årlig for denne trafikbetjening, hvilket i realiteten ville sige et tilskud fra kommunen på ca. 1.000 kr. pr. indbygger på øen ud over fragt- og billetindtægter, på trods af at selskabets økonomiske resultat af virksomheden kan give et udbytte på 8 pct.

Drejø har været besejlet af selskabet gennem 95 år, og i selskabets vedtægter står der udtrykkeligt, at selskabets formål er at

drive rutefart, først og fremmest ved at vedligeholde daglig og regelmæssig forbindelse mellem Ærøskøbing og Svendborg med anløb af Drejø, og i overensstemmelse med den til enhver tid indgåede kontrakt med generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet.

Forhandlinger mellem selskabet og kommunen er endt resultatløst, og selskabet har nu meddelt, at besejlingen af Drejø ophører pr. 1. juli. Kommunen har i det sidste par år ofret 300.000 kr. på at holde færgelejet på Drejø i orden, og det forekommer mig forkasteligt, at en kommune, der overholder sin part af forpligtelserne, tvinges til investeringer, som den ingen nytte kan få af.

Jeg henstiller til ministeren at være opmærksom på sådanne problemer, thi selv om folketallet går tilbage for mange øsamfund, har disse borgere dog krav på en rimelig trafikbetjening.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Må jeg sige, at jeg ikke har noget resultat af en undersøgelse af, i hvilket omfang det ville være muligt for mig, f. eks. med hjemmel i de aftaler, der ligger, at pålægge „Dampskibsselskabet Ærø“ at fortsætte besejlingen, så den del af spørgsmålet har jeg ikke nogen mulighed for at svare på, i hvert tilfælde ikke i dag.

For Drejø som for en række andre øers vedkommende er det sådan, at efterhånden som det bliver vanskeligere at opretholde trafikforbindelserne på almindelig økonomisk basis, er man selvfølgelig nødt til fra det offentliges side, som det i øvrigt sker i stigende omfang, at medvirke til, at forbindelserne bliver opretholdt på en eller anden måde, og den forpligtelse vil også foreligge i forhold til Drejø. Vi har en del af disse øer rundt omkring, og jeg er stadig af den opfattelse, at den rigtige og den bedste måde at få klaret dette problem på på længere sigt er, at man i forbindelse med den nye amtsinddeling søger disse spørgsmål klaret lokalt, hvad man da har et helt andet og bedre grundlag for. Da dette ikke er noget, der kan virke med det samme, må det erkendes, at der kan komme en overgangsperiode, og jeg er parat til at sørge for, at man fra ministeriets side medvirker til at løse dette problem.

Jeg vil gerne føje en ting til, som spørgsmålet giver mig anledning til. Vi har beskæf-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

tiget os en hel del med de forskellige forbindelser til Ærø, og jeg synes nok, man må sige, at der burde gøres en behjertet indsats også fra lokal side for at få bragt bedre orden i forholdene. Så vidt jeg kan se, er det ikke længere muligt at opretholde en sådan spredning af trafikken med 3 dampskibsruter til Ærø, hvoraf formentlig efterhånden ingen kan klare sig og derfor heller ikke kan klare betjeningen af øerne deromkring. Grunden hertil er vel egentlig først og fremmest manglende samarbejde også lokalt, og det ville jeg tro at vi skulle se at få bragt på plads.

Men jeg kan altså ikke om det formelle oplyse mere, end at det er et spørgsmål, jeg må se på. Jeg har ikke nogen fornemmelse af, hvor meget jeg kan blande mig i det ad direkte vej, men spørgsmålet er selvfølgelig ikke trafikministeriet uvedkommende.

Arne Larsen: Jeg takker ministeren for svaret, og jeg kan heraf bl. a. udlede, at der formentlig er mange modstridende interesser i sagen. Men det er min opfattelse, at der fra dampskibsselskabets side har været forsøgt pression over for Svendborg kommune, en pression, der måske nu kan få konsekvenser for selskabet. Skulle det gå fallit, ja, så er det til skade for aktionærerne, og det kan være slemt nok; men det er efter min opfattelse værst for de mange ansatte, som hidtil har tjent til livets opretholdelse i rederiets tjeneste.

Jeg vil også anføre, at staten er involveret, idet postbesørgelsen kontraktligt varetages af dampskibsselskabet. Såfremt sejladsen ophører, må det få konsekvenser, også hvad angår postbesørgelsen, hvorfor jeg henstiller til ministeren at have dette i tankerne, når nu sagen tages op til overvejelse i ministeriet.

Problemet om øsamfundenes trafikbetjening er af principiel karakter. Skolebørn skal befordres til skole, syge skal til lægebehandling osv., og da vi ikke kan overlade øboernes og øsamfundenes velfærd til private foretagenders forgodtbefindende, mener jeg i høj grad, at det er en ting, som ministeriet må interessere sig for.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Jeg har blot det korte svar, at jeg

egentlig tror, vi ser ens på det problem. Jeg har bare ikke på stedet et bestemt forslag om, hvordan det skal løses, og hvilke midler vi har til det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Bodil Koch* til kirkeministeren:

„Med hvilken begrundelse har ministeren endnu ikke sørget for at løse spørgsmålet om at tilknytte en studenterpræst til Danmarks tekniske højskole på Lundtoftesletten?“

Bodil Koch: Begrundelsen for mit spørgsmål er den, at jeg har fået at vide, at menighedsrådet i Lundtofte trods tidligere givet tilsagn har fået afslag på en ansøgning om ansættelse af en ekstrapræst, der specielt skulle tage arbejdet op mellem studenterne ved Danmarks tekniske højskole. Jeg er klar over, at menighedsrådet kun med et knebent flertal vedtog at søge om denne stilling, og jeg ved også, at befolkningstallet i Lundtofte ikke begrunder oprettelsen af et fjerde embede. Men det drejer sig her ikke om et lille eller et stort flertal, ej heller om befolkningstal. Det drejer sig om noget helt andet.

Det var bemærkelsesværdigt, at Danske Studerendes Fællesråd i 1965 kom med et generelt oplæg om ønskeligheden af ansættelse af studenterpræster. For Københavns universitet løstes problemet som bekendt ved oprettelsen af et ekstra embede ved Trinitatis kirke, og problemet om studenterpræst ved den tekniske højskole kunne løses så let som ingenting ved at oprette et embede i Lundtofte.

Ministeren har jo stillet sig køligt afvisende over for tanken herom, og dog har studenterne ved højskolen gang på gang fra 1966 ved skiftende bestyrelser sluttet op om ønsket om en studenterpræst. Jeg vil understrege, at studenternes ønske altså ikke er båret af en mere eller mindre tilfældig grille hos en mere eller mindre tilfældig gruppe studerende, og de har tilmed fået den stærkeste støtte både af rektor Knuth-Winterfeldt og af prorektor, professor Hyldgaard-Jensen.

Jeg ved godt, at spørgsmålet om de såkaldte miljøpræster er kontroversielt og går på tværs både af partipolitiske og kirkelige skillelinjer, men jeg føler mig overbevist

[Bodil Koch.]

om, at ændringer inden for den ligesom fastlåsedede kirkelige tænkning og struktur er nødvendige, om man da kerer sig om folkekirkens fremtid. Det må være den kirkelige administrations fornemste opgave at lytte og føle sig ind i, hvad der rører sig i befolkningen, og handle derefter.

Det er rigtigt, hvad provst Carl Trock skrev for et par år tilbage, at inden for folkekirken overvældes vi i disse år af teoretiske og golde principdiskussioner, og jeg tror, at det hæmmer en sund og fri kirkelig udvikling.

Når Lundtofte-studerterne har ønsket en præst, er det efter deres eget udsagn ikke udtryk for, at de vil isolere sig, men tværtimod udtryk for ønsket om at slippe ud af det isolerede faglige miljø, som netop et teknisk uddannelsescenter kan have tendens til at udvikle.

Lad mig til slut sige, at i denne tid, hvor der tales så meget om kløften mellem kirke og folk, er studenternes anmodning om en præst og den meget beundringsværdige tålmodighed, hvormed de gennem flere år har forfulgt sagen, udtryk for en glædelig tillid og forventning til folkekirken. Jeg beder ministeren om ikke at gøre denne forventning til skamme.

Kirkeministeren (Arne Fog Pedersen): Jeg kan svare fru Bodil Koch, hvad det ærede medlem nok er orienteret om selv, at den danske folkekirke helt fra gammel tid har været opdelt i et stort antal sogne, godt 2.000, inden for hvilke præsterne virker, varierende fra, at en præst har 4 sogne, og til, at et sogn har 4 præster, alt efter sognenes størrelse og befolkningstal, og den ordning tror jeg dog ikke de fleste vil kunne tænke sig at rokke ved.

Men problemet, som fru Bodil Koch dernæst nævner, er jo så, om denne ordning i videre omfang end hidtil skal suppleres med specialpræster, som skal arbejde på tværs af sognegrænserne eller betjene særlige grupper eller miljøer, og her kommer altså det spørgsmål ind i billedet, som det ærede medlem rejste, om en særlig præstelig betjening af studenterne på Lundtoftesletten, og det er altså det, spørgsmålet drejer sig om i dag.

Nu kan jeg i mit ministerium se, at sagen har været drøftet allerede i maj 1966,

som også det ærede medlem nylig mindede om, under daværende kirkeminister, fru Bodil Koch, uden at det dog førte til noget resultat. Men jeg ser, at ved den drøftelse enedes man om, at fremgangsmåden måtte være den, at menighedsrådet i Lundtofte indsendte et andragende til ministeriet ad tjenstlig vej herom. Da jeg blev kirkeminister og, som det blev nævnt før, modtog en henvendelse fra studenterrepræsentanter angående denne sag — det var i maj 1968 — arbejdede jeg videre med sagen efter de samme retningslinjer, og jeg havde i efter-sommeren i fjor et møde med biskoppen over Helsingør stift, Leer-Andersen, om sagen. Vi var enige om, at den mest ønskelige og for øjeblikket den eneste rigtig farbare fremgangsmåde var den at søge at knytte en fjerde præst til Lundtofte kirke på normal måde, og han skulle så have som sin særlige opgave at betjene de studerende på Lundtoftesletten — altså den samme fremgangsmåde, som i sin tid fru Bodil Koch øjensynlig gjorde indledende skridt til.

Man formodede så, at antallet af tekniske studerende og folketallet i Lundtofte sogn i øvrigt ville kunne gøre et sådant skridt velmotiveret; men det har vist sig ifølge oplysninger fra folkeregisteret på Lyngby rådhus, at det knap er tilfældet, idet vælger-tallet i Lundtofte sogn fra november 1965 til november 1968 er faldet fra 7.470 til 7.150, og der bor i dag i Lundtofte sogn næppe mere end godt en 14.000 mennesker, et helt præcist tal har jeg ikke rigtig kunnet få. Da vi i kirkeministeriet i disse præstemangeltider er nødt til at regne med omkring 5.000 indbyggere pr. præst i bymæssige bebyggelser, ville altså folketallet i Lundtofte ikke kunne motivere ansættelsen af en fjerde præst i Lundtofte sogn.

Men hertil kommer, som det blev nævnt før, at menighedsrådet i Lundtofte på et møde den 12. december i fjor efter en forhandling om, hvorvidt man skulle søge om ansættelse af en fjerde præst ved kirken med studenterne som særligt arbejdsområde, kun vedtog en sådan henvendelse med 9 stemmer imod 7. Se, når et så betydeligt mindretal i et menighedsråd ligefrem frabeder sig en sådan præsteansættelse og folketallet i sognet i øvrigt aldeles ikke motiverer det, så fandt jeg det altså med den udtalte præstemangel taget i betragtning ikke særlig

[Kirkeministeren.]

fristende ligefrem at pådutte sognet en præst mere.

Derfor overvejede jeg at søge den kirkelige betjening af de studerende på Lundtoftesletten knyttet til en præst i et andet sogn inden for en rimelig afstand — det lader sig jo meget vel gøre — et sted, hvor både baggrund og motivering kunne være noget mere rimelig end i Lundtofte sogn, og jeg havde i april måned en drøftelse med biskop Leer-Andersen om denne ting. Han lovede mig at undersøge mulighederne. Biskoppen er imidlertid for tiden på rejse i England, men allerede før sin bortrejse aftalte han et møde med mig, som skal finde sted den 10. juni, altså om få dage. Hvordan udsigterne for en konkret løsning af dette bestemte spørgsmål er, kan jeg derfor ikke udtale mig om, før jeg har haft denne samtale med biskoppen over Helsingør stift, men jeg har grund til at tro og håbe, at vi kan finde en fornuftig løsning på problemet.

Bodil Koch: Jeg takker for svaret, ikke fordi jeg var særlig begejstret for det, men det var dog opmuntrende at høre, at ministeren prøver på at finde en løsning. Det er da i øvrigt første gang, jeg har hørt, at man kan frabede sig noget med et flertal, og jeg understregede jo allerede i mit første indlæg, at det ikke har noget med flertal i menighedsrådet at gøre, selvfølgelig skal der være et flertal i menighedsrådet efter gældende lov, men det har ikke noget med et flertal i menighedsrådet eller med befolkningstal at gøre. Det drejer sig om noget helt andet. Nu sagde ministeren, at han ikke troede, at jeg ville rokke ved de ældgamle ordninger. Jeg er faktisk af den mening, at der er temmelig meget inden for folkekirken, der skal rokkes ved i de kommende år. Jeg kunne i den forbindelse godt tænke mig at spørge ministeren, hvordan han begrunder, at han ikke har opfyldt det tilsagn, som ministeren faktisk gav studenterne ved forhandlingerne i 1968, om at han ville give en rede-gørelse her i folketinget som udgangspunkt

for en folketingsdebat. Hvad er grunden til, at vi ikke har fået den?

Kirkeministeren (Arne Fog Pedersen): Ja, det er svært for mig at lodde, hvor begejstret eller ikke begejstret fru Bodil Koch er. Det er selvfølgelig rigtigt, at man ikke kan frabede sig noget med et flertal, men et mindretal har også ret, og jeg nævnede jo udtrykkelig, at der var flertal, men et meget knebent flertal, for en ekstra præst. Jeg fandt det noget akavet, når man mangler præster i stort tal rundt om i landet, ligefrem at pådutte et sogn en præst, når et betydende mindretal ikke ønsker præsten og folketallet aldeles ikke motiverer det. Så finder jeg det mere rimeligt og fristende at søge at etablere ordningen i forbindelse med et andet sogn, hvor baggrunden dog er rimelig og mere naturlig, og derom var i øvrigt biskop Leer-Andersen og jeg ganske enige.

Det sidste kan jeg svare ganske konkret på. Det er rigtigt, at jeg i efteråret — nu ikke over for studenterne, men i en avispolemik — stillede i udsigt, at jeg ville foranledige, at der blev rejst en debat her i folketinget om hele miljøpræsteordningen. Når jeg ikke har gjort det alligevel, er grunden den helt enkle, at jeg på det tidspunkt bestemt regnede med, at strukturkommissionen havde afsluttet sit arbejde; det er jo en af de ting, man arbejder med dér også. Da det ikke er tilfældet endnu, fandt jeg det ikke rimeligt og naturligt at rejse en debat her i tinget om et spørgsmål, som denne kommission arbejder med og dog må have ro til at gøre færdigt, før der rejses en offentlig debat derom.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Poul Dam til statsministeren:

„Vil statsministeren, som bebudet i sidste folketingsår, jfr. udvalgsberetningen tillæg B. sp. 1049, tage initiativ til at drøfte kommissionsoversigten pr. 1. januar 1969 med repræsentanter for folketingets partier?“

Statsministeren (Hilmar Baunsgaard): I det udvalg, som i sin tid blev nedsat til behandling af det af hr. Poul Dam m. fl. fremsatte forslag til folketingsbeslutning om en redegørelse for løbende kommissionsarbejde, oplyste jeg, at statsministeriet ville foranledige, at den årlige kommissionsoversigt kom til at indeholde mere fyldige oplysninger. Over for mig understregede udvalget imidlertid, at det ikke kunne anses for rimeligt, at der gives meddelelse om igangværende drøftelsers indhold, da kommissionsarbejdets rolige gang ville kunne skades af en førtidig debat i offentligheden.

Samtidig fremhævede udvalget, at det ville være ønskeligt, om kommissionsoversigten pr. 1. januar 1969 efter udarbejdelsen kunne drøftes mellem repræsentanter for folketinget og regeringen med henblik på at finde en varig form, der kunne tilfredsstille de forskellige hensyn.

Ved udarbejdelsen af oversigterne pr. 1. januar har statsministeriet anmodet de enkelte ministerier om at redegøre for, hvornår kommissionen er nedsat, hvornår arbejdet eller dele heraf kan forventes afsluttet, hvorvidt der kan forventes afgivet delbetænkninger, og om kommissionen skal udarbejde lovforslag eller forslag til ændring af gældende love.

Den 4. marts i år blev disse oversigter fremsendt til folketinget i 250 eksemplarer, således at samtlige medlemmer af tinget har kunnet få et eksemplar. Jeg vil gerne i anledning af spørgsmålet fra det ærede medlem sige, at vi ikke i statsministeriet har modtaget nogen reaktion fra tingets medlemmer eller fra partierne vedrørende oversigternes form og indhold. Men jeg ved, at hr. Poul Dam tidligere har udtalt ønske om en nærmere drøftelse heraf, som det også fremgik af min redegørelse for et øjeblik siden, hvor jeg sagde, at vi havde drøftet det, og jeg vil gerne sige, at jeg synes, at der, hvis der er et ønske om det, kan være rimelig grund til at tage en sådan drøftelse med repræsentanter for partierne; det synes jeg, selv om jeg nok har lidt vanskeligt ved at se, at oplysningerne i oversigterne med fordel kan gøres mere fyldige. Det til trods er jeg indstillet på en drøftelse, men jeg tror, det ærede medlem vil være enig med mig i, at det kan blive

lidt svært at finde formen for den drøftelse; det skal jeg dog gerne tage initiativet til at drøfte med partierne, og om ikke andet kunne man bede partierne om at udpege hver en repræsentant, der sammen med mig kunne se på disse oversigter.

Poul Dam: Jeg forstod, at statsministeren var lidt skuffet over ikke at have modtaget nogen reaktioner på det store antal eksemplarer af kommissionsoversigten, der var blevet oversendt til folketinget, og denne skuffelse deler jeg da for så vidt også. Nu er det jo ingen hemmelighed, at der har været meget travlt i de senere måneder, og det er vel netop en af de mere langsigtede sager, som der kan være anledning til at tage op i en mere rolig periode. Jeg takker for det tilsagn, der lå i statsministerens svar.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Otto Mørch** til fiskeriministeren:

„Hvad agter ministeren at foretage sig vedrørende den erhvervsmæssigt vanskelige situation for fiskerne i Randers Fjord-området, forårsaget af den opståede ålesygdom, der er ødelæggende for det hidtil ret omfattende ålefiskeri?“

Otto Mørch: Baggrunden for mit spørgsmål til fiskeriministeren er den yderst vanskelige erhvervsmæssige situation, som fiskerne ved Randers Fjord og ved Tange Sø er kommet i på grund af en hærgende pestagtig sygdom blandt den hidtidige rige ålebestand i de nævnte områder. Til understregning af alvoren for fiskerne kan jeg nævne, at ved landingen i Udbyhøj fiskerihavn tirsdag var kun 10 pct. af de indbragte ål brugbare; 90 pct. måtte destrueres ved nedgravning. Alvoren understreges også derigennem, at Danmarks Sportsfiskerforbund, der har erhvervsfiskerettighederne i Tange Sø, indtil nu har mistet ikke mindre end 70.000 kr. på ålefiskeri i denne sæson, så Randersdagbladens overskrifter om, at „Fjordens erhvervsfiskere er på grænsen af fallit“, „Situationen er katastrofal for erhvervsfiskerne, idet næsten alle ål, som fanges i ruser, er syge“ er altså ikke overdrevet. Den pestagtige ålesygdom er altså

[Otto Mørch.]

erhvervsmæssigt ødelæggende og vil, hvis der ikke hurtigt og effektivt sættes ind, for lang tid gøre såvel Randers Fjord som Tange Sø til ødevande, hvad angår ålefiskeri.

Ifølge det socialdemokratiske dagblad Folkebladet for den 30. maj har lederen af fiskerikontrollen ved Randers Fjord, fiskeri-overbetjent Elith Larsen, for længst indberettet til ministeren om forholdet. Det er endda sket to gange, men endnu har der ikke været reageret fra ministeriets side. Derfor spørger jeg: hvad agter ministeren at foretage sig? og jeg slutter med stærkt, men ikke for stærkt, at sige: noget må der gøres, og det haster, højtærede fiskeriminister.

Fiskeriministeren (A. C. Normann): Den sygdom, det ærede medlem her omtaler, synes desværre ikke alene at forekomme i Randers Fjord-området og de steder, det ærede medlem nævner, idet mere eller mindre omfattende angreb også er konstateret på ålebestanden i hvert fald i flere sydvestjyske åer og i brakvandet ud for deres udløb. Derimod synes sygdommen hidtil ikke at være forekommet på øerne.

Ved de første oplysninger om sygdommens opståen, der fremkom i de tidlige forårsmåneder, var man fra fiskeribiologernes side mest tilbøjelig til at antage, at det her drejede sig om et angreb af den ret hyppigt blandt ål forekommende rødsyge. Nærmere undersøgelser har imidlertid vist, at dette ikke var tilfældet, men at det drejer sig om en sygdom, som man hidtil ikke har haft noget kendskab til. Fra fiskeribiologernes side har man derfor søgt assistance hos landbohøjskolens hygiejnisk-bakteriologiske laboratorium, hvorfor det jo heller ikke er rigtigt, som det ærede medlem antyder, at ministeriet ikke har reageret. Undersøgelserne her er endnu ikke afsluttet, men de foreløbige resultater tyder på, at der er tale om bakterieangreb, tilsyneladende af mere end én bakterieart. Der har været fremsat den formodning, at årsagen til sygdommens fremkomst kan være den, at ellers uskadelige bakterier har fået særlig gunstige angrebsbetingelser som følge af svækkelse af ålene på grund af den

langvarige lave temperatur i vandet som følge af det kolde forår. Såfremt denne formodning holder stik, skulle der imidlertid være mulighed for, at den stigende vandtemperatur vil standse sygdommens videre forløb, men jeg siger dette med al mulig reservation. Før undersøgelserne er afsluttet og man ser sygdommens videre forløb og omfang, herunder dens geografiske udbredelse, kan jeg ikke tage endelig stilling til det ærede medlems spørgsmål, men jeg kan kun være enig med det ærede medlem i, at sygdommen rejser yderst alvorlige problemer for de fiskere, som rammes.

Otto Mørch: Jeg takker ministeren for orienteringen. Jeg har nu fået en bekræftelse på, at man er i gang med undersøgelser for derigennem også at kunne sætte ind med bekæmpelse af det sygdomsforløb, som er så ødelæggende for ålebestanden.

Men det, jeg faktisk også godt ville vide noget om, er: hvilke hjælpeforanstaltninger overvejer ministeren over for de fiskere og over for Danmarks Sportsfiskerforbund, som vitterlig allerede har lidt nogle store tab? Må jeg direkte spørge: overvejer ministeren ikke eventuelt at hjælpe med udsætninger, som ministeren jo har bevillingsmuligheder for?

Fiskeriministeren (A. C. Normann): For det første er de muligheder, vi har for udsætninger, begrænset meget stærkt af det yderst beskedne beløb, der er til rådighed derfor, og som i forvejen er beslaglagt af traditionelle udsætningsformer. Vi har kun 56.000 kr. til rådighed, hvis jeg husker ret, og med et sådant beløb kan man jo ikke nå meget langt videre. Man kan hertil sige, at så kunne man søge om et større beløb. Jeg ved ikke, om udsætninger ville være et rigtigt hjælpemiddel, før jeg kender noget til sygdommens art og forbliven på stedet samt muligheden for smitte af ål af den yngel, man måtte udsætte. Det er for tidligt for mig at udtale mig nærmere om, hvilke hjælpeforanstaltninger af den art man kunne tænke sig.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om visse hovedlandeveisstrækninger.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 100) findes i tidenden sp. 7359).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 151 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive til stillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om by- og landzoner.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 65) findes i tidenden sp. 7385).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Dagmar Andreassen: Jeg kan ikke medvirke til at gennemføre dette lovforslag og vil begrunde hvorfor.

Loven har flere formål. Den giver mulighed for gennemførelse af loven om frigørelsesafgift og loven om tilbudspligt. Sigtet med disse love kan jeg 100 pct. tiltræde. Desuden giver loven mulighed for det, man kalder den fysiske planlægning af Danmark, og jeg har heller ikke noget imod fysisk planlægning, men godkender ikke en planlægning med det sigte, som denne lov er udtryk for. Jeg er modstander af den indstilling, at alt fremtidigt byggeri bør ske i bymæssig bebyggelse, og at landsbymiljøet skal ødelægges.

Min indstilling er den, at der skal sikres befolkningen en rimelig mængde af rekreative områder, og at alle områder af særlig naturmæssig skønhed og egenart skal fredes, men når disse arealer er sikret, så skal man ikke have så travlt med at klumpe befolk-

ningen sammen i byer, så de skal have både et sted at bo og et sted, hvor de kan leve. Det er min opfattelse, at man i størst muligt omfang skal stile efter at give folk mulighed for at bo under forhold, hvor de kan trives også om søndagen. Der er mange, der foretrækker at bo i et bymiljø og leve om søndagen i et sommerhusmiljø, men der bør være et rimeligt hensyn til dem, der kun ønsker eller har råd til at have én bopæl.

Der hersker tilsyneladende en del usikkerhed om, hvordan loven vil virke. For mig er der imidlertid ikke tvivl om sigtet. Som en mand, der har forudsætning for at kende lovens mål og virkning, udtrykte det: man kan jo nok sige, at man med denne lov underbinder blodtilførslen til landsbyerne. En landsby, hvor der ikke mere må bygges, bliver hensygnende, og det mener jeg får mange uheldige konsekvenser. Man kan have forskellige opfattelser af livet på landet og i byen, men jeg tror på, at den nation, der har en landbefolkning og en bybefolkning, er både sundere og mere levedygtig end den nation, der kun har en bybefolkning.

Der tales i disse år meget om at skabe miljøer. Man vil skabe universitetsmiljøer og miljøer i boligområder. Med denne lov ødelægges man noget, der eksisterer; nemlig landsbymiljøet, som i hvert fald inden for den sidste menneskealder mange steder indebar den store fordel, at det var miljøer, hvor alle samfundsgrupper mødtes; men naturligvis ved kun den, der har oplevet det, hvad jeg taler om.

Både venstres ordfører, hr. Kristen Østergaard, og det radikale venstres ordfører, hr. Svend Haugaard, har givet udtryk for tilsvarende betænkeligheder ved førstebehandlingen, men har følt sig beroligede, fordi amtsrådene er tillagt myndighed til at dispensere. Jeg indrømmer, at amtsrådene er givet mulighed for at handle imod lovens sigte, hvad planlægning angår, og jeg håber inderligt, at de vil gøre det.

Men jeg vil altså ikke medvirke til at gennemføre en lov, hvis sigte jeg ikke håber vil blive fulgt.

Boligministeren (Hastrup): Jeg ønsker kun at gøre den betragtning gældende som svar på det, fru Dagmar Andreassen har sagt, at denne lov ikke er en lov, der forbyder byggeri i landdistrikterne, men en lov, der